

LUCIFER, CHRISTUS, AHRIMAN. SAMENVATTING PAUL WINK

In deze volgorde hingen destijds 2000 jaar geleden in het midden der wereld de menselijke dragers van voornoemde machten aan het kruis op Golgotha, naar het oosten (Azië) gericht Lucifer, in het midden (Europa) Christus, en naar het westen (Amerika) gericht Ahriman. *Wie zijn deze krachten, machten? En wat is hun belang voor de (menselijke) ontwikkeling?* In de Bijbel wordt Lucifer de Duivel (of Diabolo = geest van het valse licht) genoemd, en Ahriman de Satan (geest van de duisternis). Goethe's Mephistoles is grotendeels een samenvoeging van hen. Ook de naam tegenmacht, -overweger, gebruikt door J. van Rijckenborgh.

“Lucifer is die macht, die in de mens alle dweepzieke, valse mystieke krachten oproept, alles wat de mens ertoe wil brengen zich boven zichzelf te verheffen, overdrijven. Hij wil in zekere zin het menselijk bloed fysiologisch chaotiseren, en zo de mens buiten zichzelf plaatsen.”
(Note Paul: Lucifer wil de mens onvrij maken in de geest en plaatsen in een illusiewereld. Ook vergroot hij naast het goede zowel het slechte in de mens zo extreem uit zodat de mens tot verlamme angst over de gespiegelde gevolgen van zijn opgeklopte slechtheid vervalt).
“Ahriman is de macht, die de mens nuchter, prozaïsch, bekrompen maakt, die hem verstart en tot bijgeloof van het materialisme brengt.” *(En zijn ware spirituele opdrachten verzaakt).*
(Note: Ahriman wil de mens onvrij maken in de materie; alleen zintuigervaringen zijn waar). Nu is het wezenlijke van het mens-zijn de inspanning om het evenwicht te bewaren tussen de luciferische en de ahrimanische macht. Dus maat te houden, TAO, de gulden middenweg. En de Christusimpuls helpt de tegenwoordige mensheid om dit evenwicht te bereiken.

Nu worden Lucifer en Ahriman gekwalificeerd als het kwaad, en Christus als het goede. Dit komt omdat de ‘kwade’ machten de mens af willen houden – middels verzoeking – van het plan van God om de mens – via Christus – in de geest op te willen laten gaan om ooit medeschepper naast God te worden (*zie voor meer op mijn site de lezing over de schepping*). Het kwaad is dus een soort tegenwerking van deze machten op dit Plan omdat ze (nu) zelf een eigen agenda hebben wat zij met de mensen, met de schepping willen bewerkstelligen. In principe bestaat het goed en kwaad niet. In onze dialectiek ervaren wij het echter wel zo. De grote Mani leerde reeds dat het kwaad gewoon het goede is maar op de verkeerde plaats en/of de verkeerde tijd. En idem andersom. (*zie voor meer mijn lezing over goed doen*). Hier zal echter geregeld gesproken worden over goed en kwaad, maar begrijp nu waarom! Op aarde zijn deze krachten dus reëel en dienen wij ze te begrijpen om niet in zeven sloten gelijk te lopen. Wij moeten hier ervaringen in opdoen; en dit is eigenlijk ervaring van het tegen de wil van God ingaan, hetgeen deze tegenmachten ons constant influisteren. En vanwege onze vrijheid (weliswaar in gebondenheid) kan de mens besluiten om of voor Ahriman/Lucifer, of voor Christus te zijn. Johannes noemt dit de keuze c.q. splitsing tussen de bokken (Ahriman) en de schapen (het lam Gods, Christus). En in onze tijd is dit thema buitengewoon actueel! Het zal er echt om spannen of er in deze eeuw voldoende mensen zullen zijn die voor de Waarheids-Kracht Christus zullen zijn, of voor de van de geest wegdrijvende en bindende tegenmachten (ofwel ook wel genoemd tegenoverwegers). Hoewel God niet laat varen de werken zijner handen, is het de vraag of Zijn plan in deze Dag van Openbaring zal slagen, of pas in een nieuwe ‘bedeling’ als wij nu niet slagen! Het kantelpunt is nu!! (*zie voor meer mijn lezing over 21-12-2012*). Voldoende mensen hebben nu namelijk genoeg zielenervaring om tot keuze te komen hetgeen de ‘wissel’ om zal zetten: of richting zielenregeneratie, of in zielendegeneratie! Omdat het Koninkrijk der Hemelen ons in deze bedeling – als wij er voldoende rijp voor zijn – gegund is, moeten vooral de mensen die hiervoor dus ‘geadeld’ zijn, absoluut niet talmen! Want wachten op een nieuwe bedeling is werkelijk een slechte optie! Beseffen we dit goed!

Rudolf Steiner, losse fragmenten uit een lezing op 5-12-1911 te Berlijn:

“Zeker, Christus zelf behoort tot de hogere wereld en daalde af naar het fysieke plan. Voor alle historische gebeurtenissen is er een oerbeeld in de geestelijke wereld als oorzaak van het (daarna) uitwerken in de fysieke wereld. Echter van de gebeurtenis op Golgotha kunnen we dat niet zeggen. Dat heeft zich *alleen* op het fysieke plan afgespeeld. Wat zich dus als oorzaak op aarde moest afspelen, de dood op Golgotha en wat daardoor is teweeggebracht, dat kan ook *alleen* in een fysiek lichaam worden begrepen (*Note: met dus fysieke hersens*). Dan wordt het verder verwerkt en verder ontwikkeld in de hogere werelden. Maar eerst moeten we het hebben ingezien in het fysieke lichaam (*Note: natuurlijk met hart en hoofd*). Zoals het mysterie van Golgotha zich nooit in de hogere werelden had kunnen afspelen, zoals het ook geen oerbeeld heeft in de hogere werelden, maar een gebeurtenis is die, omdat zij de dood insluit, volledig op het fysieke plan plaatsheeft, zo moet ook het begrip ervoor op het fysieke plan worden verworven. Sterker nog, het behoort zonder meer tot de opdracht van de mens op aarde zich in een van zijn incarnaties dit begrip eigen te maken. Een voldoende groot aantal mensen zal ooit door de ‘zuivere’ waarneming van hogere werelden weten dat Christus een realiteit is, dat hij leeft. En ze zullen niet alleen weten hoe hij nu leeft, ze zullen zich er, net als Paulus (met zijn ervaring voor Damascus), van overtuigen dat hij is gestorven en is opgestaan. Maar nogmaals, de grondslag daarvoor kan niet in hogere werelden worden gelegd, dat moet op het fysieke plan gebeuren. En, als iemand zich tegenwoordig in zijn fysieke lichaam op deze gebeurtenis voorbereidt, kan hij het (voorgaande) zelfs ook na de dood beleven. Maar mensen die zich er niet op voorbereiden en er geen begrip voor ontwikkelen, moeten (helaas) wachten tot ze weer geïncarneerd zijn. Het is werkelijk buitengewoon veelzeggend, te zien hoe de gebeurtenis destijds op Golgotha tegenwoordig als werkelijke gebeurtenis gewoon geloochend wordt, hoe de mensen, als we over uiterlijke geschiedenis spreken, zeggen dat het tegen de achtergrond van de historische feiten niet te bewijzen valt. Inderdaad, uiterlijke, historische tegenargumenten zijn er niet. Net als bovenzinnelijke feiten laat dit feit op het fysieke plan zich ook niet uiterlijk bewijzen. (*Note Paul: eerst dient –het– met je hart ‘begrepen’ te worden, daarna met hart en hoofd, opdat het bewijs niet louter met het ‘losbollige’ hoofd, dus zonder gewetenskrachten, maar vooraleerst goed innerlijk beveiligd met het hart=geweten geleverd moet worden*). Evenals de mensen die later de evangeliën hun definitieve vorm gaven bestond er geen mogelijkheid de historische realiteit van het mysterie van Golgotha met historische bewijzen aan te tonen; want die gebeurtenis bleef tamelijk onopgemerkt voor uiterlijke waarneming. Voornoemde schrijvers hebben de inhoud langs helderziende weg verworven uit de askashakroniek (in de bijbel staat verkeerd vertaald ‘ooggetuige’ in plaats van helderziende). De mens heeft tot taak zich op het fysieke plan zijn ik-bewustzijn eigen te maken. Dat zou hij zonder de dood niet kunnen. En alleen op het fysieke plan, op aarde, is voor de mens, voor ieder wezen, de dood mogelijk. Al het andere is metamorfoserend, veranderen. Om door de dood te gaan moest Christus naar het fysieke plan afdalen! Daar heeft hij het belangrijkste gedaan, namelijk het mysterie van Golgotha: de overwinning van de dood door Het Leven, hetgeen dus niet kon in de hogere (geestelijke) werelden. Door Christus, het mysterie van Golgotha, is het de mens pas mogelijk om zijn ik-bewustzijn eigen te maken. Christus, de Zoonskracht Gods begeleidt de mens, is de grote helper op de weg naar werkelijke vrijheid.”

Rudolf Steiner

Voltaire:

“Dokters willen de mens graag genezen met medicijnen, waarvan ze veelal weinig weten, voor ziektes, waar ze meestal nog minder van weten, ten behoeve van mensen waar ze bijna niets van weten.”

Vervolg artikel. De tegenmachten zijn oorspronkelijk onze toetsers, confronteerders, opdat wij door onze keuze(vrijheid) kunnen oefenen met het resultaat na iedere keuze. De drie verzoeken in de woestijn zal iedere mens geregeld in gradaties moeten doorstaan net zo lang en tot onder alle omstandigheden de juiste keuze gedaan wordt. De 3 verzoeken zijn:
1^e verzoeking: Lucifer toetst de mens in de sfeer van de macht (sterk verbonden met de kerk).
2^e verzoeking: Lucifer toetst de mens op eer en roem (sterk verbonden met de kunstenaars).
Ahriman toetst de mens in de sfeer van de angst.
3^e verzoeking: Ahriman toetst de mens in de sfeer van de wetenschap.

Lucifer wenst met zijn twee verzoeken dat de mens niet God, maar hem als machthebber zal erkennen. Vandaar dat de kerken, als een zekere representant van God, hier zeer sterk mee geconfronteerd worden om 'God te spelen'; deze God is dan Lucifer!

Tevens wenst hij dat de mens onderduikt in zijn lagere bloedsfeer c.q. levenssfeer en niet in zijn hoge (hoofd)zielenbewustzijn. Vandaar zijn verzoek aan Christus om van de tinnen van de tempelmuur (hoofdheiligdom) te springen (naar het lagere bekkenheiligdom). Vooral de kunstenaar heeft sterk de neiging om vanuit zijn lagere bloedswezen kunst te scheppen omdat dit vele malen gemakkelijker is dan kunst te scheppen vanuit het hogere zielenbewustzijn. Vanwege de al redelijk snel te verkrijgen roem en eer met 'gemakkelijk' werk, zorgt de drogering, de roes van deze roem dat niet meer naar kunst op hoger zieleniveau gestreefd zal worden. Men blijft dan hangen in het lagere bloedsbewustzijn van de lagere begeerten. Ahriman laat de mens angst ervaren; en dan als ergst de angst van het kunnen uiteenvallen en opheffen van de microkosmos. Een angst die enorm veel dieper gaat dan alle overige angsten. Kijk bijv. naar de huidige angstcultuur en claimcultuur die mede daarvan het gevolg is. Angst stimuleert aardse zekerheden te bewerkstelligen hetgeen eigenlijk een spinnenweb is.

In de 3^e verzoeking (door Ahriman) komt het er op neer dat de wetenschap de zware aarde-omstandigheden van de Paradijsvloek (te weten: te maken krijgen met vermoeidheid, ziekte en dood; in het zweet des aanschijns de kost verdienen, en in pijn zal de vrouw haar kinderen baren) dient te verzachten met allerlei uitvindingen. Echter de *geraffineerde* verzoeking is om dit te realiseren met bijvoorbeeld sterk aardebindende uitvindingen (die weliswaar nuttig zijn, doch tevens de hogere zielenontwikkeling van de mens beschadigen), en niet met natuurlijke middelen die zowel lichaam als ziel ondersteunen. *Dit is nu het stenen voor brood geven.* Bijvoorbeeld, om de honger in de wereld te bestrijden dus vele mensen louter kunstmatige maagvulling te geven (dit is makkelijker te produceren o.a. vanwege kunstmest enz.), en geen voeding! In 'echte' voeding zit prana, levenskracht, die ook de ziel voedt. In louter vulling, bijvoorbeeld junkfood, zit niets anders dan maagvulling zonder levenskrachten. (Zie geheel onder een artikel over *geraffineerd* voedsel. Zelfs het woord *raffinement* zit erin!) Ook in de geneeskunde wordt steeds meer het natuurlijke vervangen door het kunstmatige, het surrogaat c.q. het chemische. Zowel wat betreft geneesmiddelen als organen/protheses. Geen denkverging maken, de mens kan wel degelijk bij bijvoorbeeld een amputatie enorm geholpen zijn met een prothese. Of vanwege een ziekte door medicijnen genezen worden. Maar waar en hoe is de maat? Dat is het probleem. Moet bijvoorbeeld niet eerst in het zielenwezen onderzocht worden waarom een mens de kwaal heeft? En vervolgens hoe hij het beste op een natuurlijke manier genezen kan? En als dat dan niet op een natuurlijke 'alternatieve' manier lukt, kan altijd nog de 'hardere' geneeskunde (van Ahriman) toegepast worden. Zijn inentingen voor kinderen nu echt nodig? Moet een kind niet juist een kinderziekte doormaken voor zijn zielengroei? Hoeveel kinderen worden juist ziek van een inenting, of sterven er zelfs aan? (En niet alleen kinderen!) OK, het zal je kind maar wezen die polio krijgt of iets anders ergs door niet in te enten. Dat is sowieso waar. Maar hoeveel risico's en zekerheden wil een mens hebben? En tegen welke prijs? Lastige vragen!

Ook het oud willen worden door zeer langdurige en zeer kostbare behandelingen dienen wij wellicht wel in een ander daglicht te gaan zien. De dood is blijkbaar geen normaal onderdeel meer geworden in onze (westerse) samenleving, alsof de dood een te bestrijden demon is. Wellicht is dit wel met ja te beantwoorden. *Ahriman is nu eenmaal ook de heer van de angst.* Hij wil de mens bang maken om ziek te worden en dood te gaan. Dus neem maar een pil!

Op alle fronten probeert Ahriman de mens af te houden van de hogere zielenontwikkeling. In het onderwijs wil hij de creatieve vakken beperken en alleen het IQ onderwijs stimuleren. Dus louter breinpluk zonder gevoel. Dokter Spock! Kijk bijvoorbeeld naar de documentaire Alfabeta hoe diverse scholen vele leerlingen met louter breinonderwijs kapot maken in hun zielenontwikkeling door deze eenzijdigheid. Ahriman wil van de mens een cyborg maken, een kunstmatige robotmens met menselijke hersenen. De ziel wil hij daarom afschaffen, ombuigen naar een louter psychische factor. Hij gaat net zo lang door met zijn stenen voor brood geven dat de mensen ooit zullen zeggen dat zowel de geest als de ziel niet bestaan! Hiermee wil hij bereiken dat Christus buiten spel wordt gezet! En dit proces is al gaande!

Ongeveer 3000 jaar voor Christus tot het begin van onze jaartelling heeft vooral Lucifer zijn macht kunnen uitoefenen vanuit Azië. En nu is het de 'tijd' voor Ahriman die steeds maar machtiger wordt (o.a. Amerikanisme). Het wordt steeds nijpender om Christus, als maat van het midden te vinden. De klacht van Ahriman is wel dat hij er alles aan doet om de mens van Christus af te houden, "maar over mijn rug vindt de mens Christus." De tegenmachten kunnen de mens nooit afhouden van de zelfovergave in Christus, maar zij kunnen de mens geestelijk in slaap sussen met allerlei vermaak, drukte en angst (en op alle levensgebieden) zodat hij dus zijn tijd, zijn incarnatie verslaapt en amper zielengroei heeft kunnen realiseren. Als dat maar genoeg incarnaties duurt dan 'verdroogt, kristalliseert' de ziel en valt deze mens vanzelf incarnaties lang in de vangarmen van Ahriman (en Lucifer). Ooit, ooit zal iedereen in Christus tot het waarlijke zielenleven ontwaken en de stof, de materie kunnen ontstijgen.

De alchemisten zeiden dat zij goud maakten uit lood. Dus dat zij Christus wilden vinden door het lagere te transmuteren in het hogere, en alzo konden transfigureren in Christus. Zij werkten met drie krachten: sulfer, kwikzilver en zout. Feitelijk zijn dit respectievelijk: Lucifer, Christus en Ahriman. Het midden, Maät, de werkelijke maat, het Tao, de gulden middenweg of Waarheid is Christus. Het is als een slingerbeweging van een klok. De slinger gaat steeds van uiterste naar uiterste, en staat niet stil in het midden. Ofwel, de mens wordt door de uiterste slingerbewegingen van Lucifer en Ahriman afgehouden om stil te staan in het midden. Door voldoende begrip van de tegenmachten en zelfovergave in Christus kan pas de maat van het midden gevonden worden. Dan is het zout van Ahriman het sal menstrualis geworden (het reinigende zout), en het vuur (sulfer) van Lucifer heeft het onreine verbrand, als een feniks die uit de as herrijst. Christus werkt met kwikzilver (mercurium) als middelaar tussen deze 2 uiterste machten om dit proces van zuivering, heiliging te laten plaatsvinden. Als de mens nu deze opgang in Christus niet beoogt, dan werkt het zout als een zoutpilaar (kristalliserend), en het sulfer als een kunstmatig licht (als een illusie, het kunstlicht).

In onderstaande artikelen komen diverse reeds besproken thema's terug.

Rudolf Steiner, fragmenten uit lezingen 21-11-1919, en uit GA 178, 18-11-1917 antichrist. Het volgende moet u in uw gedachten vasthouden: als iemand de wereldstructuur met kennis van zaken wil benaderen, moet hij uitgaan van de drieledigheid, die bestaat uit de tegenover elkaar gestelde luciferische en ahrimanische elementen met daar tussenin het goddelijke dat het evenwicht tussen beide bewaart. Er is een sterke tendens, om de mens in verwarring te

brengen over deze drieledigheid, voor zover dit invloed heeft op het menselijke geestes- en cultuurleven. De mens wordt bewust in de war gebracht omtrent de betekenis van dit heilige getal drie. Deze verwarring is gebaseerd op het feit, dat in de tegenwoordige ontwikkeling van de mensheid – vroeger was dit anders – op een bepaalde manier een waanidee is ontstaan, waardoor men in verband met de wereldstructuur het getal drie vervangen heeft door het getal twee. En zo ontstaat dan aan de ene kant het principe van het goede en aan de andere kant het principe van het boze, anders gezegd: God en de duivel. De geestelijk-goddelijke machten boven en de duivelse machten beneden; als een waandenkbeeld dat de mensheid (met geweld) is binnengeslopen.

Als de mens deze drieledigheid niet erkent, kan hij het goddelijke element in zichzelf nooit op de juiste wijze beleven.

Pas na erkenning van deze drieledigheid kan men zeggen dat er een strijd plaatsvindt tussen het goede en het boze principe. Wat bereikt men met een tweeledigheid van louter aan de ene kant het boze, en aan de andere kant het goddelijk goede? Niets minder dan dat het *werkelijk goddelijke* krachtadig uit het bewustzijn is verdreven en dat het luciferische de naam van ‘God’ heeft gekregen! In wezen hebben we te maken met een strijd tussen Lucifer en Ahriman, alleen heeft Ahriman luciferische eigenschappen aangemeten en is het rijk van Lucifer met goddelijke eigenschappen verrijkt. De meeste mensen denken dus (vanwege de tweevoudigheidsgedachte) dat goddelijke machten tegenover helse elementen staan, maar in werkelijkheid heeft men te doen met luciferische en ahrimanische tendensen.

Men benoemt luciferische elementen met hemelse c.q. goddelijke namen (en ahrimanische met het boze) omdat er geen bewustzijn is voor het wezenlijke goddelijke (met Christus).

De dwaalleer van de tweeledigheid heeft zich in het bewustzijn genesteld, ten koste van het terugdringen van de waarheid van de drieledigheid. Werkelijk een cultuur-maja, grote illusie! Dit vervangen van drie- naar tweeledigheid is ook gebeurd tijdens het concilie van Constantinopel in 869 na Christus. Toen ontstond het dogma dat de mens niet drievoudig is (naar geest, ziel en lichaam), maar tweevoudig (alleen ziel en lichaam, waarbij de ziel dan enige geestelijke eigenschappen zou hebben).

De Christus-impuls is alleen maar te begrijpen als men hem op de juiste wijze in de drieledigheid plaatst, en hem ziet als de impuls, die het evenwicht schept tussen het luciferische aan de ene kant van de weegschaal, en het ahrimanische aan de andere kant.

[Note Paul: Vooral Ahriman wil de mens alleen de wereld van de zintuigen laten erkennen, en helpt zo het gebied van het wezenlijke, dat er achter ligt, te ontkennen. Ahriman werkt niet met leugens, maar met halve waarheden (die veel erger zijn dan hele leugens, zoals terecht in de heilige taal staat!), waardoor, wegens gebrek aan ware kennis (des heils) bij de mensheid, de tweevoudigheidsgedachte ingang kon vinden. Zo wordt het wezenlijke van Christus ontkend en het goddelijke wordt door Lucifer ingenomen. De dwaling ten top!].

Die broederschappen, die de zielen van de mensen in de materialistische sfeer willen bannen, deze broederschappen hebben het streven, de Christus ongemerkt voorbij te laten gaan in de 20e eeuw, om Zijn komen als etherische individualiteit niet bemerkbaar te laten worden voor de mensen. Ze hebben namelijk het streven, de invloedssfeer, die door de Christus in de 20e eeuw en daarna komen moet, voor een andere wezenheid te veroveren en in plaats daarvan een andere individualiteit te zetten, die niet eenmaal ergens in het vlees verschenen is (geïncarneerd is red.) maar slechts een etherische individualiteit van strikt ahrimanische natuur. Dat is een heel reële strijd, die zich eigenlijk daarop richt, een ander wezen op de plaats van het Christus-wezen in het verloop van de mensheidsontwikkeling voor de rest van de 5e na- Atlantische tijd, voor de 6e en de 7e te zetten. Het zal tot de opgaven van een gezonde en eerlijke spirituele ontwikkeling behoren, zulk streven te verdelgen, af te schaffen. Maar alleen helder inzicht kan daar iets bereiken. Want dat andere wezen, dat deze broederschappen tot heerser willen maken, dit andere wezen zullen ze immers “Christus” noemen.

Rudolf Steiner, 4-8-1924, 8-8-1924.

Dan doet zich voor, wat in onze tijd een veel grotere rol speelt, dan wat men gewoonlijk gelooft. Zich incarneren kunnen de ahrimanische geesten niet, maar zich incorporeren, tijdelijk menselijke zielen binnendringen, menselijke lichamen gebruiken. Dan is de briljante, de glanzende, de superieure geest van een ahrimanische intelligentie sterker als datgene wat in de individuele mens is, veel veel sterker. Dan kan de individuele mens nog zo intelligent zijn, dan kan de individuele mens nog zo veel geleerd hebben: wanneer het fysieke lichaam geheel en al door deze geleerdheid gegrepen is, kan een ahrimanische geest zich voor bepaalde perioden in hem incorporeren. Dan is het Ahriman, die uit zijn ogen kijkt, is het Ahriman die hem zijn vingers laat bewegen, dan is het Ahriman, die hem de neus snuift, dan is het Ahriman die rondloopt.

Rudolf Steiner– *GA 95 – Vor dem Tore der Theosophie - Stuttgart, 29-8-1906 (blz. 78)*

Het kwaad heeft de taak de mensheid hoger te brengen.

In de kracht die moet worden aangewend om het kwaad te overwinnen, ontwikkelt zich de kracht tot de hoogste volmaaktheid, deugdzaamheid (*Duits: Heiligkeit*). De akker moet bemest worden met de weerzinwekkende meststof, de mest moet eerst zozeggd als ferment in de akker groeien. Evenzo heeft de mensheid het ferment, de kiemstof nodig van de slechtheid en het kwaad om de hoogste staat van volmaaktheid te bereiken. Dat is de missie van het kwaad. De mens wordt sterk als hij zijn spieren moet inspannen; evenzo moet het goede, als het tot de hoogste volmaaktheid moet stijgen, eerst het hem tegenovergestelde kwaad overwinnen. Het kwaad heeft de taak de mensheid hoger te brengen.

(Note Paul: De klacht van Ahriman luidt dan ook dat hij er alles aan doet om de mens van Christus af te houden, maar dat de mens over zijn rug uiteindelijk juist Christus vindt!)

UIT LUCIFERISCH VERLEDEN EN AHRIMANISCHE TOEKOMST VAN RUDOLF STEINER, PAGINA 30 TOT 35, IN SAMENVATTING DOOR HUGO WORMGOOR.

Het is eenzijdig om de wereld alleen te willen leren kennen met behulp van de moderne wetenschappen. En het is daarnaast even eenzijdig om die wereld alleen met behulp van het evangelie te willen leren kennen. Deze eenzijdigheden moeten worden vermeden. Ze leiden respectievelijk tot wetenschappelijke illusies, formule-illusies, en tot religieuze hallucinaties, te emotionele droombeelden. Op welke wijze vermijd je deze eenzijdigheden? Door zowel de wetenschap als de evangelieleer te verbinden met de christelijke geesteswetenschap.

Let wel. We hebben deze illusies en hallucinaties nodig in deze tijd, broodnodig; we moeten ze tot ons nemen en doorgronden. Maar enkel tot zelfopvoeding, niet als doel op zich.

Het mag er niet bij *blijven*.

Gebeurt dit niet dan werkt men de komst van Ahriman als succesvolle bedrieger in de hand. Wat wij meer en meer nodig hebben is een nieuwe wetenschap, een nieuwe natuurkunde, doorlicht door de geest; én een nieuwe evangelieleer, geesteswetenschappelijk gedragen door groeiend begrip van en voor Christus en zijn opstandingsmysterie. Zo niet, dan zullen wij de aard der dingen niet leren kennen, en Ahriman zal straks zijn triomfen vieren.

IDEM PAGINA 59 IN SAMENVATTING

Erkend moet worden dat Christus en zijn opstandingsmysterie aanvankelijk, in de eerste eeuwen anno Domini, slechts konden worden begrepen dankzij de oude luciferische wijsheid. Die was uitgemond in de gnostieke leringen en wijsheidsboeken, maar die leringen konden toch niet voldoende recht doen aan het noodzakelijke, eenmalige en zo vernieuwend en drempel overschrijdende stofaspect van Christus' optreden. Derhalve verschenen later de vier canonieke evangeliën, en nog weer later de moderne geesteswetenschap.

Rudolf Steiner beweerde in een voordracht op 22 oktober 1920 (GA 200) dat vooral in de Westerse gebieden verhoudingsgewijs veel ik-loze mensen* leven waarin zich bepaalde geestelijke wezens incarneren met de bedoeling "*speciale leerlingen op te leiden en als een epidemie de andere mensen te besmetten met hun bijzondere geaardheid*".

Hieronder volgt een gedeelte uit de geciteerde voordracht:

*"Er kunnen ons mensen in mensenvorm tegemoet treden die eigenlijk slechts naar de uiterlijke schijn mensen zijn, onderworpen aan steeds weerkerende aardelevens; in waarheid zijn het mensenlichamen met een fysiek, een etherisch en een astraal lichaam, waarin zich wezens belichamen om door middel van deze mensen hier werkzaam te zijn. Het is inderdaad zo dat in het Westen veel van dergelijke mensen rondlopen, mensen die in feite niet gewoon wederbelichaamde mensen zijn, maar die dragers zijn van wezens die een uitgesproken vervroegde ontwikkelingsgang vertonen, die eigenlijk pas in een later ontwikkelingsstadium in de mensheidsvorm zouden mogen optreden. Deze wezens bedienen zich niet van het ganse menselijke organisme, maar voornamelijk -bij de Westerse mens- van het stofwisselings-systeem. Van de drie leden der menselijke natuur benutten zij het stofwisselings-systeem op een zodanige manier dat zij door middel van deze mensen inwerken op de fysieke wereld. Iemand die het leven op de juiste manier beschouwt ziet dit ook uiterlijk aan die mensen. Zo zijn bijvoorbeeld een groot aantal van diegenen die behoren tot Angelsaksische geheime genootschappen - zo zijn leden van die geheimgenootschappen die invloedrijk zijn, eigenlijk dragers van dergelijke te-vroeg-optredende wezens die via het stofwisselingsstelsel van bepaalde mensen op de wereld inwerken en zich een arbeidsterrein zoeken door middel van mensen die niet in regelmatige wederbelichamingen leven. Evenzo zijn de toonaangevende persoonlijkheden van bepaalde sekten van zodanige aard; en met name bestaat het overgrote deel van een zeer verbreide sekte die een grote aanhang in het Westen heeft uit zulke mensen. Ze stellen zich tot taak het hele leven als puur economisch leven te behouden en geleidelijk al het andere wat er aan geestelijk leven is uit te roeien, dat daar waar het het meest actief is, tot iets abstracts van het puritanisme is verschrompeld. Ze stellen zich dus tot taak het geestelijk leven uit te roeien, het politiek-staatkundige leven langzamerhand af te stompen en alles door het economische leven op te zuigen. In het westen zijn deze mensen die op een dergelijke manier de wereld betreden, de eigenlijke vijanden en tegenstanders van de sociale driegeledingsimpuls (Note Paul: dit zijn de drie Watermanprincipes, zie eventueel het artikel op mijn site over het basisinkomen). *Op die manier werkt, zou ik mogen zeggen, een gans andere geestesgesteldheid in op de mensen van tegenwoordig. En het zal een essentiële opgave zijn om vanuit deze gezichtspunten stelling te kunnen nemen tegenover het leven ..."**

*Note Paul. Ik-loze mensen noemt J. van Rijckenborgh levensvonkentiteiten, mensen zonder eigen microkosmos, en die daardoor niet 'zelf' kunnen reïncarneren, en dus ook geen eigen persoonlijk karma hebben uit te werken. Zij dragen hun ervaringen af aan een met andere soortgelijke zielen gedeelde microkosmos. Soms gedeeld met twee zielen, soms gedeeld met tientallen. De ontwikkeling van deze zielen verloopt iets anders dan van de ziel die een eigen microkosmos heeft. Na het overlijden komt ook deze ziel aan in de astrale wereld alwaar in het kamaloka (soms genoemd het louteringsgebied) deze mens, net als alle mensen, bij een 'normale' voortgang zijn ervaringen opdoet van alles wat in relatie staat met de medemens. Dus, omdat dit ook wel de maansfeer of spiegelsfeer genoemd wordt, ervaart de overledene met zijn nog intact zijnde astrale- of gevoelslichaam, alles vanuit de ander wat hij die ander heeft aangedaan, hetzij goed of kwaad. Na de maansfeer trekt de levensvonkentiteitziel in bij zijn 'overkoepelende' microkosmos, en de mens met een eigen microkosmos gaat verder naar het Devachan om zich voor te gaan bereiden op een eigen nieuwe incarnatie. Mensen met een eigen microkosmos c.q. eigen karmawerking noemt J. van Rijckenborgh geestvonkentiteiten.

Rudolf Steiner, GA 193, 4-11-1919. voeding en intellect.

De rampen die de mensheid in de komende tijd zullen treffen zullen de mensen zeer vindingrijk maken. Uitgaande van de krachten en substanties der aarde zullen zij allerlei ontdekken wat de mensheid tot voedsel kan dienen. Maar de manier waarop deze uitvindingen worden gedaan, zal tegelijkertijd de samenhang aan het licht brengen, die tussen het materiële en de organen van het verstand (dus niet van de geest, maar van het verstand) bestaat. Men zal ontdekken wat men moet eten en drinken om knap te worden. De mens kan niet een geestelijk wezen worden door te eten en te drinken, maar hij kan op die manier wel heel knap, *geraffineerd* knap (ook wel genoemd louter ‘breinpluk’) worden. Deze dingen zijn nu voor de mens nog verborgen. Ze worden reeds nagestreefd, maar zullen ook geheel vanzelf aan het licht komen door de ontberingen van de komende tijd. Er zijn geheime genootschappen, die op een bepaalde manier van deze dingen gebruik zullen maken, en die zo de omstandigheden voor kunnen bereiden waarin Ahriman zich op de voor hem juiste wijze zal kunnen incarneren. (Note Paul: Ahriman werkt op alle terreinen *geraffineerd!*)

Rudolf Steiner, GA 177, 7-10-1917 afschaffing ziel d.m.v. inenten.

En de tijd zal komen, misschien in een helemal niet zo verre toekomst, waar op een dergelijk congres zoals die plaatsvond in 1912, nog heel wat anders ontwikkeld zal worden, waar nog heel andere tendensen zullen optreden, waar men zal zeggen: “Het is nu al pathologisch bij de mens, als hij sowieso aan geest en ziel denkt. Gezond zijn alleen die mensen, die alleen maar van het lichamelijke spreken.”

Men zal het als een symptoom van ziekte aanzien, wanneer de mens zich zo ontwikkelt, dat hij op het begrip kan komen: Er bestaat zoiets als een geest of een ziel. Dat zullen zieke mensen zijn. En men zal – daar kunt u heel zeker van zijn – het juiste geneesmiddel vinden, waardoor men dat kan aanpakken. Destijds schafte men de geest af (Concilie van Constantinopel in 869 AD). De ziel zal men afschaffen door middel van een geneesmiddel. Men zal vanuit een “gezonde opvatting” een entstof vinden, waardoor het organisme zo bewerkt wordt zo mogelijk al in de vroegste jeugd, zo mogelijk direct na de geboorte, zodat dit menselijke lichaam niet op de gedachte komt: Er is een ziel en een geest. Zo scherp zullen de twee wereldbeschouwingen tegenover elkaar staan. De ene zal na te denken hebben, hoe begrippen en voorstellingen te ontwikkelen zijn, zodat ze aan de realiteit van geest en ziel aangepast zijn. De anderen, de opvolgers van de huidige materialisten, zullen de inentingsstof zoeken, die het lichaam “gezond” maakt, dat wil zeggen zo maakt dat dit lichaam door zijn constitutie niet meer van zulke dwaze dingen spreekt zoals ziel en geest, maar “gezond” spreekt over de krachten, die in machines en chemie leven, die in de wereldnevel planeten en zonnen construeren. Dat zal men door lichamelijke procedures bewerkstelligen. Aan de materialistische medici zal men het overlaten, de zielen uit te drijven uit de mensheid.

Rudolf Steiner, GA 245, 16-01-1908.

Aan de mens is een oproep om ons onderscheidingsvermogen te scholen, het vermogen om een juist oordeel te verwerven. Dat is iets wat Ahriman ons absoluut wil beletten. Het is ook iets dat niet kan worden overgedragen door een docent. Je mag zoveel lezen als je wilt, evenveel voordrachten horen, maar je moet zelf de inspanning opbrengen om tot een juist oordeel te komen. De etymologie van het woord: Ur-teil in het Duits, is oer-deel in het Nederlands; iets om over na te denken: als de waarheid één is, dan is een oordeel daar een deel van, een oerdeel

We weten, dat de mensheidsstroom zich nu al in twee delen splitst, de ene, die in het goede, morele overgaat en de andere, die in het gruwelijke, boosaardige eindigt. Zulke toestanden banen zich nu al een weg, de kiemen zijn nu al voorhanden. Zo wordt al datgene, wat heden aan machines, instrumenten in de wereld is en in beweging gezet wordt, op Jupiter (een

volgende fase, de incarnatie van de aarde, red.) tot verschrikkelijke ontzettende demonen. Alles, wat het nuttigheidsprincipe dient, zal eens tot zulke verschrikkelijke machten uitgroeien. Tegengegaan kan dit worden, wanneer wij de nuttigheidsapparaten veranderen in zulke, die naast hun nuttigheid voor alles de schoonheid, het goddelijke verkondigen. Het is goed, dat we dat weten. Anders zouden dergelijke machten de aarde eens verscheuren.

Omraam Mikhaël Aïvanhov, (drie artikelen.)

"Sinds duizenden jaren storten boosaardige creaturen vernietigende krachten in het universum, en door accumulatie hebben die krachten een monster gevormd, dat door de traditie "de Draak" wordt genoemd. Stoutmoedige wezens, vol zelfverloochening, hebben een meedogenloos gevecht met hem gevoerd, maar tot op heden is niemand erin geslaagd hem te verslaan. Alleen de Aartsengel Michaël, het Genie van de Zon, deze macht van God, en één van de meest lichtende, is in staat om dit "égrégore" te temmen. Met behulp van zijn leger zal hij verwezenlijken wat zoveel zielen sinds eeuwen aan God smekend vragen. Zijn tussenkomst is in de Apocalyps en andere Heilige boeken voorspeld. Daarom moeten wij ons met de Aartsengel Michaël verbinden, zijn bescherming vragen en de mogelijkheid te baat nemen met hem mee te werken om bij te dragen tot zijn overwinning. De kinderen van God die zullen behoren tot degenen die met de Aartsengel Michaël deelgenomen hebben aan deze strijd, zullen de kus van de Engel van het vuur ontvangen, en deze kus zal hen niet verbranden, maar verlichten. "

"Wie zich vastbesloten op de weg van het goede begeeft, moet weten dat hij de aanvallen van het kwaad niet zal kunnen vermijden. Want het kwaad blijft wat het is, je zult het niet kunnen overtuigen om van aard te veranderen. En het zal voortgaan met je als zijn vijand te beschouwen: wat je ook doet, het zal je bestrijden. Het kwaad spaart alleen degenen die zijn kant hebben gekozen: het beschermt hen en strooit hen zand in de ogen om hen zo lang mogelijk in zijn macht te houden. Maar vanaf het moment dat je weigert het te dienen, wek je zijn haat op. Je zal zeggen dat dit toch verschrikkelijk is... Ja, maar dankzij deze haat zal je heel ver komen.

Voor alle grote Ingewijden is het kwaad onverbiddelijk geweest en degenen die zulke gebeurtenissen konden interpreteren zagen er een onmiskenbaar teken in. Want wie tot het uiterste veracht wordt door het kwaad, is waardig om de hoogste Inwijding te ontvangen. Uiteraard beklagen de onwetenden deze persoon: "Och arme, wat een zwaar lot." Maar zij die beter weten, verheugden zich en zeggen: "Hij is voorbestemd om het hoogste te bereiken.""

"Wees niet zo koppig om helemaal alleen te strijden tegen je slechte neigingen, want niet alleen riskeer je om er niet in te slagen, maar je zult jezelf verzwakken en zelfs vernietigen. Waarom? Door jezelf hardnekkig aan te vallen, verdeel je jezelf en deze verdeeldheid maakt je nog kwetsbaarder. Het is altijd gevaarlijk om te vechten tegen jezelf. Je zal zeggen dat de religie en de moraal de mensen altijd voorgehouden hebben een felle strijd te voeren tegen het kwaad in henzelf. Ik weet het, maar daarmee bewijzen ze dat ze de ware psychologie niet kennen.

Het gaat er natuurlijk niet om het kwaad te laten zegevieren. Maar je kunt leren om het te overwinnen door aan andere krachten te vragen om in jouw plaats te vechten. Deze andere krachten zijn de machtige lichtwezens die je hebt aangetrokken en die je voedt dankzij je liefde voor alles wat mooi, groot en goddelijk is. In plaats van direct je slechte neigingen aan te vallen en verslagen te worden, of te lijden door afstand te doen van genoegens die je niet kan missen, stel je die machtige lichtwezens daar tegenover en die zullen hen neutraliseren." (Note Paul: **Vooraf Christus is het machtigste lichtwezen die ons streven ondersteunt**).

ANGST EN VREES

Er zijn in de geestelijke wereld wezens voor wie angst en vrees, die van de mensen uitgaan, als een welkom voedsel zijn. Heeft de mens geen angst en vrees, dan hebben deze wezens honger. Wie hier nog niet diep van is doordrongen, zou dit als een vergelijking kunnen nemen. Maar wie de zaak kent, weet dat het een realiteit is. Gaat er van de mens vrees en angst en paniek uit, dan vinden deze wezens een welkome voeding en ze worden machtiger en machtiger. Het zijn de mensen vijandige wezens. Alles wat zich voedt met negatieve gevoelens, met angst, vrees en bijgeloof, met wanhoop, met twijfel, dat zijn in de bovenzinnelijke wereld mensen vijandige machten, die wreedaardige aanvallen op hen uitvoeren als ze gevoed worden. Daarom is het vóór alles noodzakelijk dat de mens, zeker als die mens de geestelijke wereld binnen gaat, zich eerst sterk maakt tegen vrees, hopeloosheid, zorgen, vertwijfeling en angst.

Dat zijn echter nu juist gevoelens, die bij uitstek hedendaagse cultuurgevoelens zijn, en het materialisme is. Omdat het de mensen afvoert van de spirituele wereld zijn zij zeer geschikt (door hopeloosheid en vrees voor het onbekende) deze aan de mensen vijandige machten tegen hen op te roepen.

Rudolf Steiner – GA 56 – 12 december 1907 (bladzijde 145)

Over angst voor de dood

In de ogenblikken waarop de mens de poort ziet, die men door gaat bij de dood, dan ziet hij ook talrijke, de mensen hinderende, hem verderfelijker tegemoet tredende krachten.

De meesten echter trekken deze krachten aan door de angst voor de dood. Hoe groter de doodsangst, hoe sterker hun macht is. De angst voor de dood is altijd een deel van de angstgevoelens.

Als uitgedroogde zakken verschijnen deze krachten en machten, als de mens zich sterk maakt en weet, dat hij door geen angst voor de dood aan de gebeurtenis van de dood iets veranderen kan.

Tot de overwinning van de doodsangst, tot het moedig de dood onder ogen zien, komt de mens alleen als hij weet dat in zijn innerlijk een onsterflijke, eeuwige kern is, voor wie de dood enkel een metamorfose van het leven is, een verandering van levensvorm. Zodra de mens de onsterfelijke kern in zichzelf vindt door de geesteswetenschap, voedt hij zich meer en meer op tot overwinning van alle dergelijke gevoelens, uiteindelijk ook tot overwinning van wat men angst voor de dood noemt.

Hoe materialistischer de mens echter wordt, hoe angstiger voor de dood hij wordt.

Rudolf Steiner – GA 56 – 12 december 1907 (blz. 146)

Angst en Geluk

Angst en Geluk maakten eens samen een wandeling.

Angst vroeg aan Geluk: “Vertel mij eens, wat is het hoogste geluk voor een mens?”

Geluk antwoordde: “Wanneer een mens zichzelf verliest, de grenzen van zijn ego dan gaan verdwijnen en hij opgaat in de grote Eenheid”.

Angst knikte begrijpend.

Toen vroeg Geluk aan Angst: “Vertel eens, wat is de grootste angst van een mens?”

Angst antwoordde: “Dat hij zichzelf zou verliezen, de grenzen van zijn ego zouden verdwijnen en hij zou opgaan in de grote Eenheid”.

Glimlachend zetten ze hun wandeling voort.

“Maar er zijn omstandigheden waaronder het verschrikkelijke geval zich voordoet dat zowel Ahriman als Lucifer, hoe polair ze ook zijn, zich aaneensluiten tot verderf van de mens*. (Normaliter zijn ze elkaars vijanden waarbij zij voortdurend strijden om de macht in het geestgebied. Lucifer wil steeds in geesteshoogten naar boven trekken wat onder is. En Ahriman wil in de aardediepten steeds naar beneden trekken wat boven is. Het wezenlijke van de ander wijzen ze af). **bijvoorbeeld met drugs, en alle computertoepassingen.* Ze worden dan tegelijk actief in de mensen en wel *zonder* elkaar ‘in de wielen te rijden’. Je moet je altijd weer goed realiseren: Lucifer en Ahriman zijn machtige godengestalten! Ook wanneer ze in ons innerlijk actief zijn (Note Paul Wink: Had Paulus het niet over de boosheden in de lucht, *dus werkend in onze aura*, die wij bestrijden moeten, en *niet* stervelingen!) en wij wellicht geloven ze wel goed onder controle te kunnen houden – ze zijn tot veel meer in staat dan het kleine sterfelijke mensenverstand kan uitdenken! Wanneer de mens sinds het aanbreken van het bewustzijnszielentijdperk (1413-3573) niet voortdurend gedisciplineerd, *iedere dag, ieder uur*, werkt aan zelfkennis, dan hebben zij zonder meer de macht om ons tot slaven te maken. Dat we deze geesten zo onderschatten is al een demonstratie van hun intriges.”

Judith von Halle

Niet het zich blind maken voor het slechte baat ons, maar de begripvolle tolerantie. Het duidelijkst drukt de derde spreuk in Licht op de weg uit wat hierover te zeggen is: “Voordat de stem van de goddelijke wezens kan spreken, moet u het verwonden afleren.” Dat betekent, wezens van een hogere wereld spreken alleen tot de mensen, wanneer onze woorden het liefdeloze krenken, de berisping, die tot pijn en verdriet leidt, geheel afgewend hebben en alleen nog in dienst van het liefdevolle omvatten van de hele wereld gesproken worden. En met de “woorden” zijn hier ook de onuitgesproken woorden, enkel de gedachten bedoeld. In het aandoen van pijn en smart ligt waarop het aankomt. De spirituele, hogere wezens spreken niet van buitenaf tot ons, ze gebruiken als middel om zich voor ons verstaanbaar te maken, onze eigen woorden en gedachten. De toon van hun stem dringt tot ons door en gaat van daaruit door deze woorden en gedachten naar buiten in de wereld. En alleen wanneer hij deze weg open en zonder belemmering vindt, wordt hij voor ons hoorbaar. **Rudolf Steiner** - GA 034 - GRUNDLEGENDE AUFSÄTZE ZUR ANTHROPOSOPHIE UND BERICHTEN aus den Zeitschriften «Luzifer» und «Lucifer - Gnosis» (bladzijde 389)

“Dat is de grote verantwoordelijkheid van de antroposofie (*Note Paul: lees ook Rozenkruis*). De antroposofie is ontsprongen aan het inzicht van de noodzaak dat er vooruitgewerkt moet worden voor iets dat gaat komen en dat ook genegeerd en onderdrukt zou kunnen worden. De antroposofie moet vooruitwerken voor het begrijpen van mensheidskrachten die zich geestelijk ontwikkelen. Wanneer deze krachten onderdrukt zullen worden dan zal de mensheid verder in het materialisme opgaan. De mens is niet voor niets zo in de fysieke wereld geplaatst: hier moeten wij leren wat leidt tot het begrijpen van de Christus-impuls! Voor alle zielen die leven is geesteswetenschappelijk onderzoek de voorbereiding op het Christus-gebeuren (*in de etherische wereld*). Deze voorbereiding is noodzakelijk. Daarom zal het juist een ernstig verzuim zijn van de mensen die zich niet tot het Christus-gebeuren in onze eeuw (*Note Paul: bedoeld is de 20^e eeuw, maar het geldt net zo goed voor de 21^e eeuw*) willen wenden, waar ze toch de gelegenheid daarvoor hebben. Wanneer wij zo de geesteswetenschap beschouwen en in de ziel opnemen, dan pas voelen wij wat ze voor iedere individuele mensziel is en wat ze moet zijn voor de hele mensheid.” **Rudolf Steiner**: GA 116, voordracht 8-2-1910.

Onze intelligentie gaat een bepaalde weg; tegenwoordig verkeren we nog sterk in een ontwikkeling van de intelligentie zoals de Grieken die hadden. Door onze intelligentie begrijpen wij dat wat aan de dood onderhevig is. Maar ook deze vorm van intelligentie die het dode begrijpt, verandert. In de komende eeuwen en millennia zal deze intelligentie iets totaal anders worden. Onze intelligentie heeft nu al een bepaalde aanleg. De mensheid zal terechtkomen in een ontwikkeling van de intelligentie waarin deze de neiging zal hebben alleen het onware, de dwaling, het bedrog te begrijpen, en alleen het kwade uit te denken. De leerlingen van de esoterische scholen, en met name de ingewijden, wisten vanaf een bepaalde tijd dat de menselijke intelligentie een ontwikkeling naar het kwade doormaakt en dat het steeds moeilijker zal worden alleen door intelligentie het goede te herkennen. De mensheid verkeert nu nog in deze overgang. Wij zouden kunnen zeggen: het lukt de mens nog net, wanneer hij zijn intelligentie gebruikt en geen buitengewoon wilde instincten in zich heeft, enigszins naar het licht van het goede op te zien. Maar deze menselijke intelligentie zal steeds sterker de neiging vertonen, het kwade uit te denken, het kwade in te voegen in het morele en in het kennen, de dwaling. Dat was een van de redenen waarom de ingewijden zich de mannen van zorg noemden, omdat de ontwikkeling van de mensheid in de eenzijdigheid, zoals ik die zojuist uiteengezet heb, inderdaad zorgen baart; zorgen juist om de ontwikkeling van de intelligentie. Het is tenslotte niet voor niets dat de intelligentie de moderne mens zozeer met trots en hoogmoed vervult. Dat is, zo zou ik het willen noemen, een voorproefje voor het kwaad- worden van de intelligentie in de vijfde na-Atlantische periode, waarin wij nog maar aan het begin staan. Wanneer de mens niets anders zou ontwikkelen dan zijn intelligentie, dan zou hij op aarde een boos wezen worden. Wanneer wij vertrouwen willen hebben in de toekomst van de mensheid en deze toekomst als een vruchtbare toekomst willen zien, dan mogen wij niet vertrouwen op de eenzijdige ontwikkeling van de intelligentie. In de Egyptisch-Chaldeeuwse tijd was deze intelligentie nog iets goeds, maar daarna is zij tot iets geworden dat verwant is met de krachten van de dood. Deze intelligentie zal een verbinding aangaan met de krachten van bedrog, van dwaling en van het boze. Hierover zou de mensheid zich vooral geen illusies moeten maken. We moeten er in alle openheid rekening mee houden dat we ons moeten beschermen tegen de eenzijdige ontwikkeling van de intelligentie. Niet voor niets zal er juist door de antroposofisch georiënteerde geesteswetenschap iets anders kunnen komen: namelijk het opnemen van dat wat door een vernieuwd schouwen uit de geestelijke wereld kan worden verworven, wat niet door intelligentie begrepen kan worden maar pas begrepen kan worden wanneer men accepteert wat de wetenschap van de inwijding door middel van het schouwen uit de geestelijke wereld haalt.

Rudolf Steiner – GA 296 –16 augustus 1919 (bladzijde 89-90)

Geraffineerde voeding ziekmaker. September 2019.

Juglen Zwaan, aHealthyLife.nl

Ruim 70% van het assortiment in de supermarkt bestaat uit sterk bewerkt voedsel.

Wat is geraffineerd voedsel?

Bij het raffineren worden er onderdelen met voedingswaarde verwijderd uit het voedingsmiddel. Meestal gebeurt dit om de textuur, smaak en houdbaarheid te verbeteren. Voorbeelden van geraffineerde voeding zijn ontbijtgranen, chips, worst, koekjes en frisdrank. Hoewel geraffineerd voedsel altijd bewerkt is, hoeft bewerkte voeding niet altijd slecht te zijn. Bewerkte voeding die gezond kan zijn, is bijvoorbeeld zuurdesem volkorenbrood, roomboter, voorgesneden groenten en pindaakaas. Zolang de oorspronkelijke ingrediënten in het bewerkte product zitten, is er meestal niet zo veel aan de hand. De problemen beginnen

pas bij het verwijderen van de natuurlijke bestand-delen. Geraffineerd voedsel valt bijna altijd onder de noemer junkfood, bewerkte voeding niet altijd.

Waarom is geraffineerd voedsel ongezond?

Het grote probleem van geraffineerd voedsel is dat het wel calorieën levert, maar geen micronutriënten. Geraffineerde voeding bevat veel vetten, eiwitten en koolhydraten zoals suiker. Ook zit geraffineerde voeding vol met additieven zoals e-nummers en het bloeddrukverhogende natrium. Als je echt op je voeding let, dan zou je met 1500 kcal aan al je voedingsstoffen moeten kunnen komen (4, 5). Bij bewerkte voeding kun je het dubbele aan calorieën eten en nog niet alle benodigde nutriënten halen. Ruim de helft van de calorieën die we dagelijks binnenkrijgen, is afkomstig van bewerkte voedingsmiddelen (6). Volgens een recent onderzoek verhoogt elke 10% van de calorieën uit bewerkte voeding de kans op kanker met 12% (7). Niet gek dat 1 op de 2 mannen en 1 op de 3 vrouwen in de loop van zijn of haar leven de diagnose kanker krijgt (8). Verder zorgt bewerkte voeding voor een overschot aan lege calorieën, met overgewicht als gevolg (9). Overgewicht leidt in vele gevallen weer tot metabole ziektes zoals hoge bloeddruk, ontstekingen en een verstoord lipidenprofiel van het bloed (10, 11).

Sterk bewerkte voedingsmiddelen hebben een hoge dooreetfactor en verzadigen nauwelijks (12). Dit leidt tot overeten en onnodig veel calorieën die dik kunnen maken (13). Veel mensen die overgewicht hebben, zijn in werkelijkheid alsnog ondervoed (14, 15). Bewerkte junkfood levert namelijk wel veel macronutriënten zoals vetten, eiwitten en koolhydraten, maar onvoldoende micronutriënten zoals vitamines, mineralen, polyfenolen en vezels.

Microbioom

Bewerkt voedsel is volgens enkele nieuwe studies in de BMJ in staat om onze darmflora (tegenwoordig vaak microbiota genoemd) ziek te maken (16). De overdaad aan suiker en het tekort aan vezels, voeden de ziekmakende bacteriën en hongeren de gezonde uit. Een ongunstig evenwicht van het microbiom wordt weer in verband gebracht met diabetes, kanker, ontstekingen en huidklachten (17, 18, 19). Het microbiom kan zelfs een grote invloed uitoefenen op onze mentale gezondheid (20). De neurowetenschapper Lisa Mosconi noemt geraffineerde voeding dan ook breinvijand nummer één (21).

Fytochemicaliën

Onbewerkte plantaardige voeding zit vol met actieve plantenstoffen, ook wel fytochemicaliën genoemd (22). Veel onderzoek lijkt aan te tonen dat deze stoffen kunnen beschermen tegen vele moderne ziektes (23, 24, 25). Wetenschappers hebben inmiddels tientallen manieren in kaart gebracht waarop deze stoffen mogelijk kunnen beschermen tegen kanker (26).

Ook kunnen ze ontstekingen remmen, waardoor tal van ziektes op afstand kunnen blijven (27). Denk hierbij onder meer aan hart- en vaatziekten (28, 29) of diabetes (30).

Onderzoekers denken ook dat de flavonoïden specifiek gunstig kunnen zijn voor de ogen, vanwege de krachtige antioxidantwerking en bescherming tegen schadelijke UV-straling (31). Flavonoïden zijn dus krachtige antioxidanten, maar dat is niet alles. Ze kunnen ook een beschermende werking hebben op onze neuronen, waardoor het risico op neurodegeneratieve ziektes zoals Alzheimer kan worden verlaagd (32, 33). Toch krijgen we veel te weinig van deze stoffen binnen, want volgens RTL eet 94% van Nederland te weinig groente en fruit. Een voordeel van het laten liggen van geraffineerde voeding, is dat je gezonder gaat eten.

Kwetsbare groepen

Om je weg te vinden in de supermarkt, heb je een goed ontwikkeld stel hersenen nodig.

Veel kinderen zien de relatie tussen voeding en gezondheid niet in en gaan los op de geraffineerde voeding. De afgelopen week is bekend geworden dat dit gedrag een kind in Engeland doof en blind heeft gemaakt (35). Door een tekort aan essentiële nutriënten was het lichaam van de tiener niet in staat om het normale functioneren op peil te houden. Helaas gaat het hier niet om een geïsoleerd geval, want in het verleden is dit al vaker gebeurd (36).

Belasting

Recent onderzoek toont aan dat belasting op geraffineerde producten en subsidie op gezonde producten onze gezondheid sterk ten goede zou komen (37). Helaas wil ons Coca-Cola kabinet daar niet aan en subsidiëren ze onder meer light-frisdranken (38). De politiek lijkt daarom meer op de hand te zijn van de voedingsindustrie en bekommert zich niet zo om de gezondheid van de bevolking. Jezelf blijven verdiepen in voeding en verstandige keuzes maken is daarom cruciaal om gezond te blijven.

Marketing

Sommige producten lijken heel gezond en onbewerkt, maar zijn dat vaak niet. Zo wordt de term 'plantaardig' regelmatig misbruikt. Plantaardige olie is bijvoorbeeld zwaar geraffineerd en levert naast veel calorieën nagenoeg geen micronutriënten. Plantaardige burgers zijn vaak ook sterk geraffineerd. Over het algemeen bevat onbewerkte voeding geen etiket.

Voor het eerst bewezen (2020): negatieve invloed van schermmedia op de verbeeldingskracht van kinderen (*Note Paul: Ahriman wil verstand-techniek, en geen creativiteit, want dat is een zielendeur naar Christus*).

Sebastian P. Suggate en Philipp Martzog van de leerstoel voor Onderwijskunde (Lehrstuhl für Schulpädagogik) van de Universiteit Regensburg hebben voor het eerst onderzocht en kunnen aantonen dat schermmedia de voorstellingskracht van kinderen negatief beïnvloeden. De [resultaten](#) van het onderzoek werden in april 2020 in *Developmental Science*, het leidinggevende tijdschrift op het gebied van ontwikkelingspsychologie/pedagogische psychologie, gepubliceerd. Uit het onderzoek bleek hoezeer de ontwikkeling van een gezonde verbeeldingskracht bij kinderen van de sensomotorische activiteit bij leerprocessen afhankelijk is. Daarbij werden 266 kinderen in de leeftijd tussen drie en negen jaar met een tussentijd van tien maanden onderzocht. De "mental imagery", met andere woorden de mentale beeldvorming, was afhankelijk van de beeldschermtijd significant meer of minder beperkt. De onderzoekers stelden vast dat de verbeeldingskracht als centrum van het denkvermogen op twee pijlers berust: enerzijds op de actieve beeldvorming en anderzijds op de veelheid aan sensomotorische ervaringen. Aangezien schermmedia de actieve beeldvorming niet meer aan de verbeelding van de kinderen overlaten maar geprefabriceerde beelden leveren, wordt het vermogen om zelf voorstellingen te maken onderdrukt. Daarnaast komen sensomotorische activiteiten bij kinderen die voor het beeldscherm zitten maar amper aan bod. Bijgevolg kon met grote significantie worden vastgesteld dat de geestelijke verbeeldingskracht bij kinderen sterker afnam naarmate de beeldschermtijd langer was. Aangezien de coronapandemie de beeldschermtijd niet alleen in de thuisomgeving, maar ook voor de schoolse activiteiten drastisch heeft verhoogd, is er dringend nood aan bezinning over wat wij kinderen moeten aanbieden, vooral in de eerste negen levensjaren, waarin de sensomotorische ontwikkeling en de daarmee verbonden rijping van het brein absoluut op de voorgrond staan.

Rudolf Steiner: "... de geesten van de duisternis zullen hun menselijke gastheren, in wie ze zullen wonen, ingeven een **vaccin** uit te vinden dat alle hang naar spiritualiteit uit de ziel van mensen zal verdrijven als ze nog heel jong zijn, en dat zal op een indirecte manier via het levende lichaam gebeuren. Tegenwoordig worden lichamen nog slechts tegen enkele dingen ingeënt; in de toekomst zullen kinderen worden ingeënt met een stof, die ongetwijfeld zal kunnen worden geproduceerd, dat hen immuun zal maken voor dwaze neigingen die met het spirituele leven verband houden – 'dwaas' hier natuurlijk in de ogen van materialisten."

Als men slechts één kant van de dingen beschouwt, kan men nooit tot een werkelijk begrijpen komen. Het moet duidelijk zijn, dat alles wat aan ons in een bepaalde toestand verschijnt, in vroegere tijden heel anders was, en alleen als men het tegenwoordige en het verleden met elkaar vergelijkt, komt men tot begrip. En zo ook als men alleen de materiële wereld beschouwt: *Nooit zal men begrijpen waarom er ziekte bestaat of wat de missie van het kwaad is, als men zich tot de zintuigelijke beschouwing beperkt.*

Rudolf Steiner – GA 95 – Vor dem Tore der Theosophie – Stuttgart 29-8-1906 (blz. 79)

"Hoe denken de meeste landen de problemen met hun burens op te lossen en hun eigen veiligheid te garanderen?... Door steeds dodelijker wapens te ontwikkelen, tot het zover komt dat ze de hele aarde zullen verwoesten. Want met deze methode worden de dingen hoe langer hoe ingewikkelder. Zolang de mens niet de spirituele kracht, de kracht van de goddelijke liefde kiest om de problemen op te lossen, zal het nooit in orde komen.

Wel, probeer jij dan tenminste, op je eigen plaats, op je eigen niveau, vanaf vandaag de problemen met je ouders, je vrienden... en je vijanden op te lossen door liefde en goedheid te tonen. Door dit te doen zet je een wet in werking die hen verplicht om ooit op dezelfde manier te antwoorden. Ja, dat is nu juist de kracht van de provocatie! Zolang je niet begrepen hebt hoe je de problemen moet oplossen, lok je de slechte kant bij de anderen uit, en dan wacht die slechte kant tot je waakzaamheid verslapt om de tegenaanval in te zetten. Bestudeer de geschiedenis en je zult zien dat de dingen altijd op die manier gebeurd zijn. Leer dus om de goede kant uit te lokken, te stimuleren bij de mensen die je ontmoet."

Omraam Mikhaël Aïvanhov

Rudolf Steiner – ‘Hoe vind ik de Christus?’

Pagina 10/11 [...] De mens is erop gericht dat te leren kennen wat het goddelijke in het algemeen genoemd zou kunnen worden. De tweede tendens die hij heeft is Christus te leren kennen – we hebben het natuurlijk steeds over de mens in de huidige ontwikkelingsfase. En ten derde wil hij dat leren kennen wat gewoonlijk de geest of ook de Heilige Geest wordt genoemd. Er zijn mensen die dit allemaal ontkennen. Vooral in de loop van de negentiende eeuw, toen binnen de Europese cultuur de zaken op de spits werden gedreven, was volop te beleven dat de mensen het goddelijke in de wereld überhaupt ontkenden.

Op grond van de antroposofische geesteswetenschap kun je de vraag stellen – want in de antroposofie kan men niet twijfelen aan het goddelijke, dat om zagezegd in het bovenzinnelijke verblijft –: ‘Wat brengt de mensen ertoe überhaupt het goddelijke, dat wat binnen de triniteit de Vadergod wordt genoemd, te ontkennen?’ Het gaat dus nu om het goddelijke in het algemeen, om wat bijvoorbeeld ook in de israëlitische religie erkend wordt.

De geesteswetenschap laat dan zien dat er in zo’n geval waar God de Vader ontkend wordt, een werkelijk fysieke tekortkoming, een fysieke ziekte, een fysiek gebrek in het menselijk lichaam aanwezig is.

Atheïst zijn betekent voor de geesteswetenschapper op de een of andere manier ziek zijn. Natuurlijk is het een ziekte die de artsen niet genezen; ze lijden zelf heel vaak ook aan deze ziekte, een ziekte die ook niet als zodanig door de huidige geneeskunde wordt erkend. Het is een ziekte die door de geesteswetenschap in de mens wordt aangetroffen als de mens verloochent wat hij niet door de constitutie van zijn ziel, maar door de constitutie van zijn lichaam moet voelen. Als hij loochent wat een gezond gevoel van zijn lichaam hem ingeeft, namelijk dat iets goddelijks overal door de wereld heen trekt, dan is hij volgens geesteswetenschappelijke begrippen ziek, lichamelijk ziek.

Er zijn ook heel veel mensen die de Christus verloochenen. Het verloochenen van de Christus moeten we zien als een kwestie van het lot, als iets wat het zieleleven van de mens aangaat.

Het bestaan Christus ontkennen ‘moet’ de geesteswetenschap een ongeluk noemen.

God verloochenen is wel beschouwd een ziekte, de Christus verloochenen een ongeluk.

Het is in zekere zin een kwestie van het karma of men de Christus vinden kan. En het is een ongeluk voor de mens als hij geen verhouding tot de Christus kan vinden. Het verloochenen van de geest – of Heilige Geest – betekent stomtheid van de eigen geest. De mens bestaat immers uit lichaam, ziel en geest; op elk van deze gebieden kan hij een gebrek hebben.

Bij een atheïstische houding tegenover het goddelijke hebben we te maken met een werkelijke fysieke ziekte. Geen aansluiting vinden in het leven bij de wereld die ons Christus leert kennen, dat is een ongeluk. De geest in het eigen innerlijk niet kunnen vinden, dat is geestelijke stomtheid, een soort ‘idiotie’, maar dan een subtiele en wederom niet als zodanig erkende idiotie.

*Pagina 30/35 [...] ‘Hoe vind ik de Christus?’ Daarvoor is het nodig het volgende te beleven; je vindt de Christus als je de volgende belevingen hebt. Ten eerste moet je tegen jezelf zeggen: ik wil zo veel zelfkennis nastreven als voor mij maar mogelijk is – als individuele menselijke persoonlijkheid. En wie eerlijk is in dit streven naar zelfkennis zal moeten toegeven: ‘Ik blijf met mijn begripsvermogen achter bij wat ik eigenlijk nastreef; ik voel mijn machteloosheid jegens mijn streven naar zelfkennis.’ Dit beleven is heel belangrijk. Dat zou iedereen moeten hebben die eerlijk bij zichzelf, in de zelfkennis te rade gaat. Dit gevoel van machteloosheid is gezond, want het is niets anders dan het voelen van de ziekte, en wie een ziekte heeft zonder het te voelen, die is pas echt ziek! Wie de machteloosheid om zich op een bepaald moment in zijn leven tot het goddelijke te verheffen beleeft, die voelt de ziekte in zich die ons ingeplant is, waarover ik gesproken heb. En door deze ziekte te voelen, voel je dat de ziel eigenlijk door je lichaam, zoals dit tegenwoordig is, veroordeeld is mee te sterven. (Note Paul Wink: *Vergelijk de verzuchting van Johannes dat –ik– het niet kan, die andere in mij moet wassen*).*

Dan, wanneer dit beleven van machteloosheid krachtig genoeg is, komt de ommekeer. Dan komt dit andere beleven: als we ons niet alleen overgeven aan wat met de krachten van ons lichaam te bereiken is, maar als we ons overgeven aan wat de geest ons geeft, dan overwinnen we deze innerlijke zieleddood. We kunnen onze ziel weer terugvinden en met de geest verbinden.

Zo kunnen we uit onszelf de nietigheid van het bestaan beleven, en de verheerlijking van het bestaan als we over het voelen van de machteloosheid heen komen. In onze machteloosheid kunnen we de ziekte beleven, maar we kunnen door het gevoel in onze ziel doodsverwant te zijn geworden, ook de Heiland als genezende kracht beleven. Als we de Heiland gewaar worden voelen we dat we iets in onze ziel hebben wat te allen tijde een opstanding kan doormaken in het eigen innerlijke beleven. Als we deze twee belevissen zoeken, dan vinden we in onze eigen ziel de Christus. Dat is een ervaring waar de mensheid naartoe streeft. Angelus Silesius zei het toen hij deze betekenisvolle woorden sprak:

*Het kruis van Golgotha kan jou niet door het lijden,
als het niet ook in jou wordt opgericht, van het kwaad bevrijden.*

In de mens kan het kruis worden opgericht door de twee polen te voelen: de machteloosheid door zijn lichaam, de opstanding door zijn geest. Dit tweeledige innerlijke beleven voert werkelijk tot het mysterie van Golgotha. Jegens dit beleven kan men niet het excuus doen gelden dat men geen bovenzinnelijke vermogens zou hebben. Die heb je daarvoor helemaal niet nodig. Je hoeft slechts echte zelfkennis te beoefenen en de wil tot deze zelfkennis te ontwikkelen; de wil ook tot bestrijding van de hoogmoed die tegenwoordig schering en inslag

is. De mensen zijn zo hoogmoedig dat ze de machteloosheid van hun eigen krachten niet kunnen beleven, dat ze dus noch de dood, noch de opstanding beleven kunnen. Daardoor kunnen ze nooit ervaren wat Angelus Silesius bedoelt:

*Het kruis van Golgotha kan jou niet door het lijden,
als het niet ook in jou wordt opgericht, van het kwaad bevrijden.*

Als we echt de machteloosheid en de overwinning op de machteloosheid kunnen beleven, dan zullen we het geluk hebben een echte relatie tot de Christus Jezus te krijgen. Want dit beleven is de herhaling van dat wat we eeuwen tevoren in de geestelijke wereld beleefd hebben. We moeten het in zijn spiegelbeeld hier in de ziel op het fysieke plan zoeken. Zoek in u zelf en u zult de machteloosheid vinden; zoek verder, en u zult de verlossing van de onmacht vinden, de opstanding van de ziel tot de geest. Maar laat u zich bij dit zoeken niet van de wijs brengen door wat tegenwoordig als mystiek of zelfs op grond van bepaalde positieve belijdenissen gepredikt wordt. Als bijvoorbeeld Harnack over Christus spreekt, dan is wat hij zegt niet waar, om de eenvoudige reden dat wat hij over de Christus zegt, voor God überhaupt geldt. Dat kan evenzeer worden gezegd van de god van de joden, van de god van de moslims enzovoort. Vele zogenaamde 'bekeerden' zeggen: ik beleef God in mij –, maar zij beleven meestal slechts alleen de Vadergod, en dan nog maar in afgezwakte vorm, omdat ze slechts traditioneel napraten en niet merken dat ze eigenlijk ziek zijn. Dat geldt bijvoorbeeld voor Johannes Muller. Al deze mensen hebben echter geen Christus–beleven, want het Christus–beleven is iets anders dan het beleven van God in de ziel. Nee, Christus–beleven is tweërlei: het beleven van de dood in de ziel door het lichaam, en van de opstanding van de ziel door de geest. Ook iemand die tegen de mensheid zegt dat hij niet alleen de god in zich voelt – zoals de alleen maar retorische theosofen beweren –, maar die spreken kan over die twee gebeurtenissen, over de machteloosheid en de opstanding uit die machteloosheid, die spreekt over het werkelijke Christus–beleven. Die vindt zelf de krachten, die bepaalde bovenzinnelijke vermogens wekken en die hem leiden naar het mysterie van Golgotha. Men hoeft tegenwoordig werkelijk niet te wanhopen aan de mogelijkheid de Christus door directe eigen ervaring te vinden. Men vindt Christus door zich zelf terug te vinden, maar dan nadat men door het onmacht–beleven is heengegaan. Het gevoel van nietigheid, dat over ons komt als we zonder hoogmoed over onze eigen krachten nadenken, dat gevoel moet aan de Christus–impuls voorafgaan. Slimme mystici denken, als ze maar kunnen zeggen: Ik heb in mijn Ik het hogere Ik, het Gods–Ik gevonden – dan is dat christendom. Maar dat is geen christendom! Het christendom moet echt gebaseerd zijn op de uitspraak:

*Het kruis van Golgotha kan jou niet door het lijden,
als het niet ook in jou wordt opgericht, van het kwaad bevrijden.*

Je kunt al aan de details van het leven bespeuren hoe waar het is wat ik nu zeg, en van daaruit kun je opstijgen tot het grote beleven van de machteloosheid en de opstanding uit de machteloosheid.

Beste vrienden, het zou toch mooi zijn, vooral in onze tijd, als de mensen bijvoorbeeld eens bij het volgende zouden stilstaan. Diep in de menselijke ziel zit zonder twijfel de tendens om de waarheid te zoeken en ook om de waarheid uit te spreken. Maar juist bij dit uitspreken van de waarheid kunnen we een eerste beleven hebben van de machteloosheid van het menselijk lichaam jegens de goddelijke waarheid. Als u zich namelijk eerlijk bezint op dit punt van het de–waarheid–spreken ontdekt u iets heel merkwaardigs.

Een dichter heeft dit gevoeld, toen hij sprak: 'Spreekt de ziel, zo spreekt, ach! de ziel al niet meer.' Als dat wat we in onze ziel werkelijk als waarheid beleven tot taal wordt, wordt het

reeds afgestompt. In de taal sterft het nog niet volledig, maar het wordt wel afgestompt. En wie het wezen van de taal kent, die weet dat alleen die woorden die steeds slechts één zaak aanduiden, goede namen voor die zaak zijn. Zodra we generaliserende aanduidingen hebben – of het nu zelfstandige of bijvoeglijke naamwoorden of werkwoorden zijn –, spreken we al niet meer volledig de waarheid. Dan bestaat de waarheid er juist in dat we ons ervan bewust zijn dat we in wezen bij elke zin van de waarheid moeten afwijken.

In de geesteswetenschap probeer je tot een opstanding te komen uit de bekentenis: met elke bewering spreek je onwaarheid –, en wel op een wijze die ik u al vaker beschreven heb.

Ik heb al vaker gezegd: in de antroposofie komt het er niet zo zeer op aan wat er gezegd wordt, – want dit zou evenzeer tot het beleven van machteloosheid leiden – maar het komt er op aan *hoe* het gezegd wordt.

Probeer u maar eens na te gaan – u kunt dat bijvoorbeeld ook in mijn boeken doen – hoe elk ding vanuit de meest verschillende gezichtspunten gekarakteriseerd wordt, hoe steeds geprobeerd wordt iets van meerdere kanten te karakteriseren. Alleen dan kun je de dingen echt benaderen. Wie denkt dat woorden iets anders zijn dan een soort euritmie¹³, die vergist zich. Woorden zijn door het strottenhoofd in samenwerking met de lucht uitgevoerde euritmie. Het zijn louter gebaren, alleen worden ze niet met handen en voeten, maar met het strottenhoofd gemaakt.

We moeten ons ervan bewust zijn dat we alleen een goede verhouding tot de waarheid krijgen als we in de woorden alleen iets zien wat slechts op de waarheid duidt, dat de woorden maar ‘richtingwijzers’ zijn. Daarop wil onder andere ook de euritmie wijzen, die de hele mens tot strottenhoofd maakt, dat wil zeggen dat ze door de hele mens uitdrukt wat anders alleen het strottenhoofd uitdrukt, opdat de mensen weer bespeuren dat ze ook als ze spreken slechts gebaren maken. Ik zeg ‘vader’, ik zeg ‘moeder’: als ik alles generaliseer kan ik alleen waarachtig spreken als in het sociale de ander zich met mij samen hierin ingeleefd heeft, als de ander het gebaar verstaat.

We kunnen de opstanding uit de machteloosheid, die we al kunnen ervaren jegens de taal, alleen dan vieren als we begrijpen dat we al zodra we onze mond open doen, christelijk moeten zijn. Wat uit het woord, uit de Logos in de loop van de ontwikkeling is ontstaan is alleen te begrijpen als de Logos weer met de Christus verbonden wordt; als we ons ervan bewust worden: ons lichaam, doordat het tot instrument wordt om ons te uiten, dwingt de waarheid naar beneden, zodat ze gedeeltelijk sterft op onze lippen. We brengen de waarheid weer tot leven in de Christus als we ons ervan bewust zijn dat we de taal moeten vergeestelijken, dat wil zeggen, de geest ‘meedenken’; de taal niet nemen voor wat ze is, maar de geest ‘meedenken’. Dat is wat we moeten leren, beste vrienden.

CHRISTUS

Christus is het allerhoogste Zonnewezen.

Zijn geest is het die zich in het zonlicht openbaart.

Zijn levensadem is het die in de lucht de aarde omspoelt en die met iedere ademteug in ons binnendringt.

Zijn lichaam is de aarde waarop wij wonen.

Feitelijk voedt hij ons met zijn vlees en bloed. Want wat wij ook aan voedsel in ons opnemen, het is uit de aarde, uit zijn lichaam, genomen.

Wij ademen in zijn levenskracht die hij ons door het plantendek van de aarde toestroomt.

Wij schouwen in zijn licht, want het licht van de zon is het stralen van zijn Geest.

Wij leven in zijn liefde, ook fysiek; want wat wij als warmte van de zon

ontvangen is zijn geestelijke liefdeskracht die wij als warmte beleven.
Onze geest wordt door zijn geest aangetrokken, net als ons lichaam
verbonden is met zijn lichaam.

De aarde is zijn heilig lichaam dat wij met onze voeten betreden.
De zon is de verkondiging van zijn Heilige Geest waarnaar wij mogen opzien.
De lucht is de verkondiging van zijn heilig leven dat wij in ons mogen opnemen.
Opdat wij ons Zelf, onze Geest, bewust zouden worden en daardoor zelf
Geestwezen konden worden, offerde zich deze hoge Zonnegeest, verliet hij
zijn koninklijke woning, steeg hij af en nam een fysiek kleed aan op aarde.
Zo is hij fysiek in de aarde gekruisigd.
Hij echter omspant geestelijk de aarde met zijn licht en zijn liefdeskracht en
alles wat daarop leeft is zijn eigendom.

Hij heeft ons liefgehad vanaf het oerbegin van de aarde.
Zijn liefde moeten wij in ons wezenlijk laten worden.
Dat alleen betekent werkelijk leven, alleen daar is ware Geest,
ware zaligheid mogelijk.

Niet van onszelf uit kunnen wij zuiver en heilig worden,
alleen van dit Christusleven uit.
Al ons streven en worstelen is tevergeefs zolang ons niet dit hogere Leven vervult.

Dat alleen kan als een zuivere, heldere stroom alles uit ons leven wegspoelen
wat nog ongelouterd is.
Hij is de zielegrond waaruit dit zuivere lichtleven op kan stijgen.
Daar moeten wij onze woning zoeken, aan zijn voeten en aan de overgave aan hem.

Dan zal hij ons zelf omvormen en ons met zijn goddelijk liefdeleven
doorstromen tot wij licht en zuiver worden als hij.
Hem gelijk. Tot hij zijn goddelijk bewustzijn met ons delen kan.
Door zijn licht moet de ziel zuiver, dat wil zeggen wijs worden.
Zo kan zij zich met zijn Leven verenigen.
Dat is de vereniging van Christus en Sophia, de vereniging van het
Christuswezen met de door zijn licht gelouterde mensenziel.

Rudolf Steiner GA 266/3, blz 346, Hannover, 24 september 1907.

Wil je De Waarheid kennen?
Christus is De Waarheid, De Weg en Het Leven!